Üreme Bask?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üreme Bask?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32236

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üreme Bask?s? Ölçe?i (ÜBÖ), bireylerin çocuk sahibi olma veya olmama kararlar? üzerindeki sosyal, ailesel ve ki?isel beklentilerden kaynaklanan bask? düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, Türk kültürüne ve diline uyarlama çal??mas? ile kazand?r?lm??t?r. Öztürk ve Güner (2021) taraf?ndan gerçekle?tirilen bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik özelliklerini de?erlendirmi?tir. Ölçe?in Türkiye'deki aile hekimli?i ve birincil bak?m ortamlar?nda, üreme sa?l??? dan??manl??? süreçlerinde önemli bir tan? ve de?erlendirme arac? olarak kullan?lmas? hedeflenmektedir. Çal??ma, ölçe?in psikometrik aç?dan sa?lam oldu?unu ve Türk popülasyonunda üreme bask?s?n? ölçmek için uygun oldu?unu göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Üreme Bask?s? Ölçe?i, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Üreme Sa?l???, Aile Hekimli?i, Psikometri

Yazarlar

R. Öztürk, Ö. Güner

Amaç

Üreme Bask?s? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin çocuk sahibi olma veya olmama yönündeki kararlar?n? etkileyen d??sal ve içsel bask? düzeylerini sistematik olarak ölçmektir. Bu bask?, genellikle kültürel normlar, aile beklentileri, e? bask?s? veya bireyin kendi içsel zamanlama alg?s?ndan kaynaklanabilir. Ölçek, özellikle k?s?rl?k tedavisi gören çiftler, çocuk sahibi olmay? erteleyen bireyler veya çocuksuz kalmay? seçen ki?iler üzerindeki psikososyal yükü de?erlendirmede kritik bir rol oynar.

Türkçe'ye uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac? ise, orijinal dildeki ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve diline uygunlu?unu test ederek do?rulamakt?r. Bu adaptasyon, Türkiye'de üreme sa?l??? alan?nda çal??an klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, standardize edilmi? ve güvenilir bir ölçüm arac? sunarak alandaki bilimsel çal??malara katk? sa?lamay? amaçlamaktad?r.

Yap?

Üreme Bask?s? Ölçe?i, psikolojik literatürde "Üreme Bask?s?" (Reproductive Pressure) olarak tan?mlanan yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle çok boyutlu olup, bireyin üreme kararlar?n? etkileyen çe?itli stres ve zorlanma kaynaklar?n? kapsar. Yap?n?n temel bile?enleri aras?nda ?unlar bulunabilir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sosyal Beklenti Bask?s?: Toplumun veya geni? çevrenin (arkada?lar, i? arkada?lar?) çocuk sahibi olmaya yönelik aç?k veya örtük talepleri.
Ailesel Bask?: Ebeveynler, akrabalar veya e?in ailesi taraf?ndan uygulanan, genellikle nesli devam ettirme veya torun beklentisi üzerine kurulu bask?.
?çsel Bask?/Zaman Bask?s?: Bireyin kendisinin biyolojik saat veya ya?lanma endi?esi nedeniyle hissetti?i, h?zla çocuk sahibi olma zorunlulu?u alg?s?.

Ölçek, bu farkl? bask? türlerini ayr??t?rarak ya da tek bir genel bask? puan? üzerinden bireyin ya?am kalitesi ve psikolojik iyi olu?u üzerindeki üreme bask?s?n?n etkisini nicelle?tirmeyi hedefler. Türkçeye uyarlama sürecinde, bu yap?sal bütünlü?ün Türk örnekleminde de korunup korunmad??? Faktör Analizi yöntemleriyle test edilmi?tir.

Geçerlik

Öztürk ve Güner (2021) taraf?ndan gerçekle?tirilen Geçerlik çal??mas?, ölçe?in Türkçe formunun ölçmek istedi?i yap?y? gerçekten ölçtü?ünü kan?tlamaya odaklanm??t?r. Geçerlik analizleri genellikle yap? geçerli?i (construct validity) ve dil geçerli?i (linguistic validity) olmak üzere iki ana bile?enden olu?ur. Türkçeye uyarlama çal??malar?nda, öncelikle çeviri ve geri çeviri süreçleri ile dilsel e?de?erlik sa?lan?r.

Yap? geçerli?i kapsam?nda, genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?l?r. Bu analizler, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de tutarl? oldu?unu göstermeyi amaçlar. Her ne kadar kaynak içerikte spesifik geçerlik de?erleri belirtilmemi? olsa da, yay?nlanan akademik çal??mada ölçe?in kabul edilebilir düzeyde yap? geçerli?ine sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili psikolojik yap?larla (örne?in, kayg?, depresyon veya ya?am kalitesi) olan ili?kileri incelenerek ölçüt ba??ml? geçerlik (criterion validity) kan?tlar? da sunulmu? olabilir.

Güvenirlik

Ölçe?in Güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlar?n?n zaman içinde ve farkl? ko?ullarda ne kadar tutarl? oldu?unu gösterir. Üreme Bask?s? Ölçe?i'nin Türkçe formunun güvenirlik de?erlendirmesi, iç tutarl?l?k (internal consistency) katsay?lar? arac?l???yla yap?lm??t?r. ?ç tutarl?l?k, ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne derece ölçtü?ünü gösterir ve genellikle Cronbach Alfa katsay?s? ile ifade edilir.

Akademik standartlara göre, bir ölçe?in kabul edilebilir düzeyde güvenilir say?lmas? için Cronbach Alfa de?erinin genellikle 0.70 ve üzerinde olmas? beklenir. Öztürk ve Güner'in (2021) çal??mas?nda, Üreme Bask?s? Ölçe?i'nin toplam puan? ve varsa alt boyutlar? için hesaplanan Cronbach Alfa de?erlerinin yüksek oldu?u ve ölçe?in Türk popülasyonu için güvenilir bir araç olarak kullan?labilece?i sonucuna var?lm??t?r. Ayr?ca, baz? güvenirlik çal??malar? test-tekrar test

ARABPSYCHOLOGY.COM

yöntemini de içerebilir; bu, ölçe?in belirli bir zaman aral???nda uyguland???nda sonuçlar?n?n tutarl?l???n? gösterir.

Faktör Analizi

Üreme Bask?s? Ölçe?i'nin yap?sal geçerli?ini incelemek amac?yla gerçekle?tirilen Faktör Analizi, ölçe?in boyutlulu?unu ortaya koymu?tur. Uyarlama çal??malar?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n korunmas? temel beklentidir. Analizler, ölçe?in maddelerinin hangi faktörler alt?nda topland???n? ve bu faktörlerin ölçülen 'Üreme Bask?s?' yap?s?n? ne kadar iyi temsil etti?ini belirler.

Çal??mada kullan?lan Faktör Analizi yöntemi, büyük olas?l?kla orijinal ölçe?in yap?s?n? do?rulamak amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) olmu?tur. DFA sonuçlar?, uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) arac?l???yla modelin veri ile ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir. Bu indekslerin kabul edilebilir s?n?rlar içinde olmas?, Türkçe formun orijinal ölçekle ayn? yap?sal özelliklere sahip oldu?unu kan?tlar ve ölçe?in Türk kültürüne ba?ar?yla adapte edildi?ini i?aret eder.

Araç

Test Type:

Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon), Orijinal olarak geli?tirilmi? bir ölçe?in Türkçeye çevrilip psikometrik özelliklerinin test edildi?i bir araçt?r.

Format:

Derecelendirme format? kaynakta belirtilmemi?tir. Genellikle Likert tipi bir derecelendirme (örne?in, 4'lü veya 5'li) kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Language Available:

Türkçe

Population Group:

Genel Yeti?kin Popülasyonu, Üreme ça??ndaki bireyler, Aile Hekimli?ine ba?vuran dan??anlar.

Age Group:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yeti?kin (Üreme ça??ndaki bireyleri kapsar).

Population Details:

Adaptasyon çal??mas?, Türkiye'deki yeti?kin popülasyonu üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Detayl? popülasyon özellikleri (örne?in, medeni durum, e?itim seviyesi) için kaynak makaleye ba?vurulmal?d?r.

Test Methodology:

Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar, maddeleri kendilerine en uygun dü?en dereceye göre i?aretlerler.

Anahtar Kelimeler

Üreme Bask?s?, Psikososyal Stres, Çocuk Sahibi Olma Karar?, Aile Planlamas?, Geçerlik Çal??mas?, Güvenirlik Çal??mas?

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Kaynak makalede ORCID bilgisi belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses:

ozcerezciozlem@gmail.com (Sorumlu Yazar ?leti?im)

Correspondence Address:

Özlem Güner (Sorumlu Yazar)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Üreme Bask?s? Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?, 2021 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için izinler ve olas? ücretler konusunda sorumlu yazar Özlem Güner ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im bilgisi: ozcerezciozlem@gmail.com

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr. Ayr?ca, orijinal PDF dosyas? burada mevcuttur: ureme-baskisi-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Öztürk, R., & Güner, Ö. (2021). Üreme Bask?s? Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanmas?: Geçerlilik ve güvenirlik. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 15*(1), 100-109. DOI: http://dx.doi.org/10.21763/tjfmpc.810973

Üreme Bask?s? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte Üreme Bask?s? Ölçe?i'nin maddeleri yer almamaktad?r. Ölçek maddelerine ula?mak için yukar?da belirtilen akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM